

Protokoll fört vid sammanträde med KSO styrelse

Datum: Torsdag den 11 november 2021
Plats: Scandic Stora Hotellet, Nyköping
Tid: 13:15 – 16.00

Närvarande

Oskarshamn: Karl-Erik Gustavsson, Lucas Lodge (del av) och Ulf Sjöo.
Varberg: Ann-Charlotte Olsson Stenkil, Jana Nilsson och Christofer Bergenblock och Marcus Andersson.
Kävlinge: Pia Almström och Sofie Lindblom.
Nyköping: Carl-Åke Andersson, Urban Granström, Tommy Jonsson och Gunbritt Lindfors.
Östhammar: Margareta Widén Berggren och Lennart Owenius-

Samordnare: Ted Lindquist.

Övriga närvarande (virtuellt):

Thom Rannemalm, UNIPER/OKG AB.
Jörgen Warborn, EU-parlamentariker (M).

1. Inledning

Ordföranden hälsar styrelsen varmt välkommen till det första fysiska mötet på två år. Ett särskilt tack riktas till Nyköpings kommun för ett utmärkt och intressant program för mötet.

Carl-Åke Andersson från värdkommunen hälsar styrelsens ledamöter välkomna till Nyköping och hoppas på ett bra dagar där fredagens program innehåller ett par intressanta studiebesök, varav ett vid ett nystartat företag som tillverkar el-båtar, X SHORE, och ett annat besök vid en alldeles nybyggd ridanläggning, som invigs innan årsskiftet.

2. Föregående mötesprotokoll

Föreligger protokoll från senaste styrelsemötet den 30 september 2021, som går igenom.

Beslut

Protokollet läggs till handlingarna.

3. Information från kommunerna inklusive Coronainformation

Nyköpings kommun/Lokala säkerhetsnämnden Studsvik

Lokala säkerhetsnämnden har inte haft något möte sedan KSO- styrelsens förra sammanträde. Verksamheten vid Studsvik präglas av hög beläggning. Det har anställts en nya VD vid företaget Cyclife som säkerhetsnämnden ännu inte har träffat.

När det gäller Coronasituationen i Nyköpings kommun är under kontroll.

Oskarshamns kommun/Lokala säkerhetsnämnden vid Oskarshamnsverket

Den 1 november påbörjades återgången till OKG för de flera hundra medarbetare som har jobbat hemifrån sedan mars 2020. Men det finns inga krav på att vara på plats fem dagar i veckan igen. Flexibiliteten är stor. Efter att ha haft besöksförbud under ett och halvt år är nu besöken till viss del tillbaka på OKG. Det betyder att företaget tar emot ägarna, politiker, forskare och andra viktiga samhällsaktörer i första hand. OKG stärker sin skyddsförmåga och det fysiska skyddet i linje med Strålsäkerhetsmyndighetens senaste värdering av OKG i juni 2021. Myndigheten bedömde då att kärnkraftverket har kontroll över anläggningen, men att det finns fortsatta utmaningar kopplade till det fysiska skyddet. OKG fick fram till den 1 februari 2022 på sig att vidta åtgärder och det arbetet pågår för fullt.

Kävlinge kommun/Lokala säkerhetsnämnden vid Barsebäcksverket

Lokala säkerhetsnämnden har inte haft något sammanträde sedan senaste styrelsemötet.

När det gäller Covid framkommer att kommunen har antagit en ny policy för distansarbete, som kommer att gälla även efter pandemin. Åldersgrupperna 20-49 år är delvis drabbade. Under tio personer är konstaterat smittade i kommunen.

Varbergs kommun/Lokala säkerhetsnämnden vid Ringhalsverket:

Lokala säkerhetsnämnden sammanträder om 14 dagar. Tidigare har rapporterats om en incident vid Ringhalsverket 3 där ett bränsleelement lossnat när det skulle lyftas upp. Bränsleelementet ställde sig på tvären och det var ett stort arbete för att få upp det. Inget radioaktivt utsläpp. R 3 har sedan startats och körs på full effekt.

När det gäller Covid- läget i kommunen framhålls att det har varit en rekordartad säsong för besöksnäringen med högre beläggning på boenden än tidigare. Samtidigt har besöksnäringen svårigheter att hitta personal. I övrigt är vaccinationsgraden i kommunen högst i Hallands län.

Christofer Bergenblock, som är ordförande i personalutskottet, nämner att distansarbete tidigare endast var undantagsvis möjligt för kommunanställda. Nu har en ny policy med ramverk för distansarbete beslutats. Policyn säger bland annat att huvuddelen av arbetet ska utföras på plats i kommunen, men att den anställde kan komma överens med arbetsgivaren om distansarbete. Avtal tecknas då mellan den anställde och arbetsgivaren. Samtidigt upplever kommunen viss konkurrenssituation från det privata näringslivet där distansarbete är mer självklart. Ett faktum är också att 80 procent av den kommunala personalen som arbetar inom omsorgerna inte kan jobba på distans.

Östhammars kommun/Lokala säkerhetsnämnden vid Forsmarksverket

Säkerhetsnämnden kommer att ha ett nytt möte i närtid.

När det gäller Coronaläget så konstateras att antal smittade i Uppsala har ökat en del framför allt bland barn. I Östhammars kommun är vaccinationsgraden 85 %.

Även Östhammars kommun har infört regler för mer flexibla arbetsplatser. Konstateras att det även finns risker med att jobba hemifrån, men att distansarbete trots allt kan ha andra fördelar för vissa arbetsgrupper. De politiska mötena genomförs återigen på samma sätt som tidigare.

4. Uppföljning av slutförvarsfrågan/beslutsprocessen

Ordföranden nämner att ett möte har genomförts med SKB AB där det framkom att Kärnavfallsrådet undrar om man kan dela upp tillåtligheten i frågan om utbyggnaden av mellanlagret Clab. SKB har sagt nej till ytterligare kompletteringar när det gäller att dela upp tillåtlighetsansökan.

Frågan om SFR:s utbyggnad går framåt. Kärnavfallskommunerna har framfört att de vill vara delaktiga i beslutsprocessen och ha möjlighet att framföra sina krav.

Riksgälden granskar fortfarande hur Östhammars kommun har använt medel ur Kärnbränslefonden för sitt granskningsarbete.

Efter samordnarens kontakt med kommunalrådet Andreas Erlandsson, Oskarshamns kommun, framkommer att inget händer i kärnavfallsfrågan för närvarande i avvaktan på att ny statsminister har utsetts.

Beslut

KSO fortsätter att följa kärnavfallsfrågan och kommer även fortsättningsvis att agera till stöd för de berörda kommunernas uppfattningar.

5. Omvärldsbevakning - GMF- information

a) Rapport från årsmöte den 14/10 (virtuellt).

GMF:s president Pia Almström lämnar en rapport från det virtuella årsmötet den 14 oktober. Vid mötet deltog även Lennart Owenius, Bodil Liedberg Jönsson (Oskarshamn), Mats Rosén och samordnaren.

Förhoppningen är att kunna genomföra nästa årsmöte på plats i Borsele, Nederländerna. Troligen i vecka 43 2022.

GMF planerar en studieresa till Krsko i Slovenien den 16/5-19/5 2022.

GMF: Steering Committee/styrelse blev omvald på två år.

Vidare framkommer att betalningsdisciplinen bland medlemmarna har blivit mycket bättre och att ett antal nya medlemmar innebär ett ekonomiskt tillskott till budgeten.

b) Rapport från GMF Steering Committee (GMF Presidium).

Pia Almström och samordnaren lämnar rapporter från GMF Steering Committee och utökade styrelsemöten.

När det gäller GMF framtidsplanering diskuteras hur nätverket ska kunna lobba gentemot EU-Kommissionen och EU- parlamentet. Pia Almström har även haft kontakt med EU- parlamentariker inom Moderaterna. De är intresserade av frågan, men frågan är inte alldeles enkel. Spaniens kärnkraftskommuner har framfört att de är mycket oroad över hur regeringen behandlar dem och hur svårt de har att påverka den politik som förs samt om energisituationen i Spanien överhuvudtaget där regeringen har beslutat att avveckla kärnkraften.

c) Rapport från första mötet med GMF:s arbetsgrupp kring kärnenergiberedskap och säkerhet (WG EP&R).

Samordnaren lämnar en rapport från mötet den 19 oktober.

Styrelseledamoten och borgmästaren i nederländska Borsele Gerben Dijksterhuis deltar som GMF-representant i en styrgrupp i ett EU- projekt BSS som avhandlar implementeringen av EU- direktiv och IAEA regler kring kärnenergiberedskap i Europa. Projektledningen har uttryckt att man i projektet vill ha medverkan från kommunal nivå. Samtidigt är GMF- representanten lite frustrerad eftersom han upplever att projektet ägnar sig för mycket åt metodologi och forsknings-frågor, vilket inte bedöms så intressant för den lokala nivån där det mera handlar om konkreta pragmatiska frågor ("hands on- nivå").

Som borgmästare har Gerben också begränsat med tid till projektet och måste hushålla med den. Därför kommer GMF att hävda att projektet måste vara intressant och relevant för kommunerna. GMF kommer alltid att understryka vikten av kommunikation och GMF:s 10 regler för utvecklad kommunikation och delaktighet i dessa frågor.

EU- projektet har även låtit genomföra en enkät om implementeringen av regelverket som ska leda till framtida rekommendationer inom kärnsäkerhetsområdet.

Vidare framkommer att det oftast bara är den nationella regeringsnivån som träffas och diskuterar dessa frågor och sällan den lokala nivån. Även samarbete över landsgränser är viktigt i Europa. Förbättringar kan därför göras för att få den kommunala nivån mer delaktig i flera länder. De lokala säkerhetsnämnderna nämns som ett gott exempel på hur information från den nationella regerings- och myndighetsnivån till den lokala nivån.

Vidare framkommer att det kan vara en fördel att göra regelverket mer tillämpligt för olika typer av katastrofer och incidenter istället för ett speciellt regelverk inom kärnenergiberedskap och strålsäkerhetsområdet.

Den 16-17 november genomförs ett virtuellt möte med alla berörda parter och även ett styrgruppsmöte inom EU- projektet. Gerben Dijksterhuis är en av föredragshållarna. Samordnaren är anmäld som deltagare vid webbmötet.

Vid GMF:s årsmöte 2022 planeras ett seminarium kring dessa frågor.

d) Deltagande vid Extended Steering Committee (utökat styrelsemöte) i Barcelona den 25/11.

Pia Almström ser fram mot mötet som är det första fysiska mötet i styrelsen sedan den valdes i Helsingfors 2019. Vid mötet har ett antal externa personer också bjudits in från GMF medlemskommuner. Från Sverige deltar Pia Almström, Mats Rosén och KSO- samordnaren.

Vid mötet diskuteras GMF:s framtid och fokus ligger på GMF:s strategi inför kontakterna med EU- organen Kommissionen och EU- Parlamentet. Även de olika interna arbetsgruppernas aktiviteter kommer att följas upp.

Beslut

GMF- rapporten anses mottagen.

6. Yttrande över SSM:s förslag till nationell kompetensförsörjningsstrategi inom strålsäkerhetsområdet.

Vid sammanträdet föreligger samordnarens yttrande över Strålsäkerhetsmyndighetens remiss rörande den nationella kompetensförsörjningsstrategin inom strålsäkerhetsområdet.

Samordnaren har medverkat i den så kallade Samverkansplattformen med berörda parter, som har varit ett bollplank i dessa frågor till myndigheten.

I yttrandet tillstyrks SSM:s förslag till vision och strategi med aktiviteter inom olika prioriterade områden. KSO framför även vissa synpunkter med förslag till kompletteringar och ändringar på några ställen som är angelägna för berörda kommuner. Vidare föreslås att samverkansplattformen permanentas för att få en fortlöpande dialog kring strategin och uppföljningen av strategins olika aktiviteter.

Kompetensförsörjningsstrategin ska efter remissbehandlingen föreläggas regeringen för beslut.

Beslut

Avgivet yttrande läggs med godkännande till handlingarna.

7. Förslag till sammanträdesplan för styrelsen 2022.

Presidiet har föreslagit följande mötestider för KSO- styrelsen nästa år.

- 18/3, kl. 09.00-11.30 (digitalt).
- 6/5, kl. 09.00-11.30 (digitalt). Not. Om studieresan till Finland genomförs denna vecka genomförs styrelsemötet i samband med studieresan.
- 30/9, kl. 09.00-11.30 (digitalt)
- 10/11-11/11 (fysiskt möte i medlemskommun. Varberg (lunch-lunch)).

Framkommer att mötestiden i mars inte fungerar för Kävlinge kommun. Föreslås att mötestiden ändras till den 11 mars.

Beslut

Sammanträdet den 18 mars ändras till den 11 mars.

I övrigt godkänns förslaget till sammanträdesplan för 2022.

8. Övriga frågor.

a) Tidpunkt för Finlandsresa 2022 och GMF studieresa till Krsko, Slovenien.

Styrelsen förordar att studieresan till Finland genomförs onsdag den 4/5- lördag den 7/5 2022 om möjligt. Samordnaren får i uppdrag att fortsätta dialogen med Eurajoki kommun om ett besök.

b) Virtuellt möte med EU- parlamentarikern Jörgen Warborn (M), Bryssel, rörande EU- Taxonomin och frågan om kärnkraften i energiomställningen.

Taxonomin slås fast av EU-kommissionen och är ett sätt att peka ut för investerare vilka energislag och andra projekt som de bör investera i. Tanken är att styra kapital till hållbara investeringar, som då får förmånliga lånevillkor jämfört med exempelvis klimatskadliga projekt.

Vid dagens sammanträde kommenterar EU- parlamentarikern Jörgen Warborn (M) Taxonomin och kärnkraftens roll i energiomställningen. Jörgen har tidigare varit kommunalråd Varberg och KSO-ledamot.

Jörgen Warborn framhåller att synen på kärnkraft är splittrad i EU. När det gäller det slutliga förslaget kring Taxonomin är stridsfrågan vad som ska in på listan över gröna resurser. Frankrike går i täten och driver på för att kärnkraft ska ingå i Taxonomin. Tio medlemsländer skrivit under ett dokument i frågan. Sverige har inte undertecknat dokumentet trots EU- nämndens uppdrag att ansluta sig till de tio övriga länderna. I EU- parlamentet handlar det mycket om partigruppstilhörighet och olika staters energimix. Det ursprungliga förslaget kring Taxonomin är nu uppdelat i flera delar. Även naturgasen diskuteras och det finns olika intressen i den frågan och den är viktigare för öststaterna. Vissa hävdar att vi gör oss beroende av naturgasen. Debatten ökat i betydelse för att lyfta frågan om energisituationen i Europa i framtiden. Jörgen menar att det ser lite sämre ut för de som anser att kärnkraften är en grön energiresurs. Det lobbas hårt för att kärnkraften ska in i Taxonomin, men en politisk skiljelinje finns. EU- kommissionen kommer troligen att lägga fram ett förslag kring Taxonomin först 2022. Framkommer också att Kommissionärerna inte heller är överens. Således en komplex fråga och svårt att sja om hur den kommer att hamna slutligt. Till saken hör också förestående regeringsbildningar i både Tyskland och Frankrike.

Avslutningsvis tas även frågan upp om GMF- nätverkets intresse för att närma sig EU- Kommissionen och EU- Parlamentet i angelägna frågor för de europeiska kärnkraftskommunerna framöver. Jörgen Warborn framhåller att han är villig att vara behjälplig i sammanhanget.

Ordföranden tackar slutligen Jörgen Warborn för hans värdefulla medverkan vid styrelsemötet och för en intressant inblick i hur EU hanterar Taxonomin och energifrågorna för närvarande.

c) Ekonomirapport per den 31/10.

Samordnaren redovisar budgetuppföljning per den 31/10. Av rapporten framgår att kostnaderna uppgår till totalt 312 099 kronor och intäkterna (medlemsavgifter) till totalt 350 000 kronor. Årets resultat beräknas till 37 901 kronor.

d) Ev. uppföljning rörande SSM:s nya organisation fr.om. den 1/6 i år.

Samordnaren har varit i mejlkontakt med myndighetens kommunikationschef Andreas von Schmalensee och han föreslår att en rapport lämnas i samband med KSO- mötet i mars 2022.

e) Avtackning av styrelseledamoten Jana Nilsson

Ordföranden avtackar ledamoten Jana Nilsson (S) från Varberg efter 19 år i styrelsen. Ordföranden framhåller att Jana har varit en mycket uppskattad ledamot och han kommer att saknas. Inte minst hans kloka inspel i olika kärntekniska frågor och vikten i att KSO framstår som en seriös aktör i dessa frågor. Jana lämnar samtliga politiska uppdrag i samband med utgången av innevarande mandatperiod. Ordföranden anser att detta är ett klokt beslut av Jana för livet består av annat än enbart politiskt engagemang. En formell uppvaktning från styrelsen sker vid middagen samma kväll.

f) Nye ersättaren Lucas Lodge hälsas välkommen i styrelsen

Ordföranden passar också på att hälsa den nye ersättaren Lucas Lodge (M) från Oskarshamn välkommen som ny ersättare i styrelsen. Lucas ersätter Ingela Ottosson (M) i styrelsen och som kommunalråd i Oskarshamns kommun.

G) Inbjudan till Kärnavfallsrådet

Styrelsen uppdrar åt samordnaren att bjuda in Kärnavfallsrådet till styrelsemötet den 11 mars 2022.

9. Externt föredrag (Virtuellt Teams) - Fortum och UNIPER- samarbete när det gäller know-how inom avveckling/rivning av kärnkraftverk.

Fortum och UNIPER samarbetar när det gäller know-how inom avveckling/rivning av kärnkraftverk. Syftet är att erbjuda tjänster inom nedmontering och rivning av kärnkraftverk. De båda företagen har under årtionden samlat på sig erfarenhet inom kärnkraftsområdet och besitter en mängd olika kompetenser som kommer att skapa värde för kunderna.

Vid dagens sammanträde medverkar Thom Rannemalm, Avdelning A (Nedmontering/rivning), Uniper/OKG AB.

Thom Rannemalm framhåller att OKG AB har försökt att samla alla funktioner i en ny Avvecklingsavdelning där sex personer arbetar med avvecklingsfrågor och därutöver lånas personal in vid behov. I avdelningen återfinns enheter för drift och underhåll, skydd, genomförande och avfall.

OKGs styrelsen fattade beslut om stängning av O1 2015 och O2 2016. Avvecklingsprogrammet startade 2017. 2017-2018 tömdes reaktorerna på bränsle. Samtidigt pågick tillståndsprocessen och strategisk planering. 2018-2020 genomfördes segmentering av reaktorernas interna delar. Företaget har jobbat för att få ned dosnivån i samband med arbetet. En storskalig segmentering av interna delar skedde 2020. Radiologisk rivning pågår mellan 2020-2028. Dekontaminering och friklassning av byggnader pågår 2023-2028. 2028 påbörjas transporter till SFR i Forsmark och de pågår till 2032. Byggnaderna kommer inte att rivas förrän det är aktuellt att riva O 3 efter att reaktorn har uppnått sin tekniska livslängd.

Kondensorrivning och rivning av reaktorinneslutningen pågår för närvarande. OKG samarbetar i avvecklingen med Barsebäcksverket och rivningen sker etappvis vid de båda anläggningarna.

Arbetet sker i olika steg/Work packages enligt nedan:

- WP 1 – Reaktortank (startar 2022)
- WP 2 – Turbin och generator (klart)
- WP 3 – Kondensor (pågår)
- WP 4 – Turbinkällare (startar 2022)
- WP 5 – Biologiska skärmen (startar 2023)
- WP 6 – Inneslutning (pågår)
- WP 7 – Reaktorhall (startar 2024)
- WP 8/9 – Avfallsbyggnad (startar 2025)
- WP 10 – Övriga byggnader (startar 2027)
- WP 11 – Ventilation, kablar, kranar etc. (startar 2026)
- WP 12/13 – Reaktorbyggnad (startar 2022)
- WP 14 – Dekontaminering och friklassning av byggnader (startar 2023)
- WP 15 – Konventionell rivning (samordnat med O3 2054).

Stor del av avfallet går till extern behandling för återvinning och inte till SFR. Under arbetets gång så har man hittat en del asbest i de gamla byggnaderna, som måste saneras. En utmaning med många parallella process och segmenteringen av reaktorinneslutningen. Detta pågår nu på Barsebäcksverket.

Avfallshanteringen omfattar följande:

- Avbördningsvägar
- Friklassning
- Extern behandling
- Markförvar – lokalt på OKG där befintliga markförvar byggs ut
- Befintligt behöver utökas
- Tillståndsprocess pågår
- Geologiska slutförvar

- SFR – behöver utökas, planerat i drifttagande cirka 2030
- SFL – behöver planeras och byggas, planerat i drifttagande cirka 2045.

Totalt handlar det om 30 000 ton rivningsmaterial, som fördelar sig på:

SFR: 7 000 ton

Fyllnadsmassor/markförvar: 10 000 ton

Återvinning/Friklassning: 13 000 ton

Vid frågestunden framkommer att OKG har haft erfarenhetsutbyte med Studsvik när det gäller rivningen av R 2. Framkommer att rivningskonsortiet tillsammans med Fortum drar lärdomar av avvecklingsarbetet vid OKG och Barsebäck för att sedan kunna erbjuda sina tjänster utomlands. Vidare framkommer också att rivningen finansieras med medel från Kärnavfallsfonden. Thom Rannemalm framhåller att ekonomin är god i projektet.

Ordföranden tackar avslutningsvis Thom Rannemalm, OKG AB, för hans värdefulla medverkan i en intressant fråga där Sverige ligger väl framme med all kompetens och erfarenhet.

10. Avslutning

Ordföranden tackar styrelsen för ett bra möte och förklarar sammanträdet avslutat.

Margareta Widén Berggren
ordförande

Ted Lindquist
Samordnare/Gen.sekr.